

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kőring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendőek.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm-
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Városi tisztujítás előtt

Pár komoly szó a képviselőkhez

(—gh) Senkit sem támadunk. Csú-
pán a város polgárságának legsajátabb
érdekében szólnunk.

Vajjon lesz-e, aki meghallgason?
Vajjon lesz-e, aki önmaga és a pol-
gárság érdekében azonnal talpra álljon?

Mindegy, akár lesz, akár nem lesz,
mi kötelességszerű figyelmeztetésünket
félelem nélkül, az érdekeltség jajveszé-
kelése ellenére is kimondjuk.

Ha eredménye nem lesz, az utó-
kor vádjai bennünket nem érhetnek.
Átkot reánk senki sem szórhat.

Arról van szó igen tisztelt kép-
viselőtestület, hogy Sepsiszentgyörgy,
Kézdivásárhely és más, amiénkhez ha-
sonló, talán még jobb módban levő
város sem ad a jövő évtől kezdve tiszt-
viselőinek annyi fizetést, mint Székely-
udvarhely.

Arról van szó, hogy a nevezett
városok a belügyminiszter által felál-
litott C) táblázat szerint fogják fizetni
a tisztviselőket és e szerint a polgár-
mesternek évi 3600 K fizetést és 780
K lakbért adnak; a mi a VIII. fizetési
osztály 3-ik fokozatának felel meg.

Székelyudvarhely város közönsé-
gét pedig arra akarják szorítani, hogy
ezzel szemben fizessen a polgármeste-
rének évi 4800 K-át és 960 K lak-
bért stb. Ez pedig a VII. fiz. oszt. 3-ik
fokozatába tartozik.

Ugyanilyen az arány a többi tiszt-
viselői fizetéseknel is. Együtt véve pe-
dig évenként horribilis összeg, melyet
egyéltalán nem volnánk kötelesek ki-
adni. Most még nem, de a választások
után már igen.

Igen, mert a most köszöbön álló
tisztujítás fogja szentesíteni, törvénye-
síteni a következő évi fizetéseket, ame-
lyeket többé azzal a megválasztandó
tisztviselővel szemben, aki hivatali es-
küjét letette és hivatatai elfoglalta, re-
dukálni, lejjebb szállítani nem lehet.
Nem lehet még akkor sem, ha erre
netalán kir. közjegyzői reverzálist adna is.

Épen így nem lehet komolyan
venni a nyugdíjjogosultságról, a nyug-
díjigényről való lemondást sem. Ilyes-
mit komolyan gondolkozni tudó és
akáró képviselőtestületi tag, el nem
hisz, el nem fogadhat.

Már most ha ezeket így megállá-
pitottuk, vajjon mi lenne a teendőnk?
Nem olyan nagy dolog, amint azt né-
hány — érthető okokból — feltűn-
tetni igyekeznek!... Nem.

Egyszerűen oly irányu sürgős in-
ditványt kellene beadni a képviselőtes-
tület minél több tagjának aláírásával,
hogy a választás évvégéig elhalasztas-
sék. Együttal pedig haladéktalanul rend-
kívüli közgyűlés összehívását lehetne
indítványozni, amely az összes városi
tisztviselők fizetését a C) táblázat sze-
rint állapítaná meg.

Ez a fontos ténykedés, évenként
sok ezer koronára menő összeget ma-
rasztana a város pótlódás pénztárába.
Másfelől pedig senkivel szemben sem
esnék most jogsérelem e miatt.

Ha a többi városok ügyeit elin-
tézhetik és elintézik kevesebb, de azért
elég tisztességes fizetésekért, önmagunk
gyámoltalansága az, hogy csupán né-
hány tisztviselő nagyobb urhatnám-
ságáért, sokkal magasabb fizetések ter-
hét vegyük a nyakunkra.

Mozduljon meg tehát Székelyud-
varhely város képviselőtestülete és
egyszer már álljon a sarkára a város
polgárságának érdekében. Ne engedje,
hogy orránál fogva vezessék olyan te-
her elvállalására, a melyből aztán többé
visszatérés nem lehet.

Távol legyen tőlünk az, mintha
tisztviselőink boldogulásának útját vágni
akarnók. Nem. Minket egyedül és kizá-
rólag Székelyudvarhely város adófizető,
teherviselő polgárságának közérdeke
indított a felszólálásra

Azt hangsúlyozzuk, hogy a városi
képviseletnek feltétlenül joga van
megállapítani a tisztviselők fizetését.
Joga van most a C) táblázat szerint ál-
lást foglalni. Választások után azonban
többé nem lesz meg ez a fontos
messze kiható joga

Ha ezt a jogát most elmulasztja
gyakorolni, a képviselőtestület lesz oka
annak, hogy e miatt a város polgár-
sága lassankint elvérzik, a közterhek
sulya alatt összeroppan, megsemmisül.

Eszméljünk és gyorsan cseleked-
jünk, amíg nem késő!...

Egy pör.

Érdekes verdiktet hozott a marosvásárhelyi esküdtszék.

A marosvásárhelyi „Ellenőr” című
derék függetlenségi ujság, melyet Orosz-
lány Gábor kiváló és ismert tollu ujságíró
kitűnően szerkeszt, az oklándi „járásí szék-
ház” ügyével kapcsolatos esküdtszéki főtár-
gyalásról a következőket írja:

Hétfőn éjjel érdekes verdiktet hozott a
marosvásárhelyi esküdtszék. Betegh Pál szé-
kelyudvarhelyi lapszerkesztő állt a bíróság
előtt sajtóvétségért. Betegh elkövette azt a
rettentő nagy bünt, hogy megmerete kritizálni
a székelyudvarhelyi kiskirályokat, a sógort, a
rokon, az unokatestvért, — megkritizálta az
alispánt, a főügyészt, a volt képviselőt — a
főszolgabíró stb., akik mindössze egy csalá-
dot tesznek ki. Az alispán közpénzen vesz
egy házat a sógortól, hogy a másik sógor-
nak kényelmes lakása legyen. A főszolgabíró
el is helyezkedik a palotában — persze
maga a főszolgabíró hivatal maradt továbbra
is a nedves, a dohos, a bedülő félben levő
lakásban.

A főtárgyalásra az egész rokonság fel-
vonult. Mindnyájan tanuságot tettek arról,
hogy Betegh Pálnak „betegsége” a hatóság
támadása.

Egész beszédek tartottak arról, hogy
Betegh milyen ember és azt is bűnül tud-
ták be neki, hogy szakállat visel.

Az esküdtszék, melynek elnöke: Frei
József ny. főhadbíró volt, éjjel két óráker
hozta meg a verdiktet, mely szerint **Betegh
Pál nem bűnös, nem rágalmazó és
nem becsületsértő** és a mit irt — azt be
is bizonyította.

Betegh védője: Dr. Erőss József igen hatá-
sos beszédben mutatott rá a székelyudvarhelyi
klikk-re, a melynek a marosvásárhelyi tizen-
két polgár eltüntethetetlenül kiállította a ha-
tósági bizonyítványt — Székelyudvarhely di-
csőségére.

Baromfitenyésztésünk.

— Irta: Gróf Teleky Józsefné. —

Valahányszor külföldi lapokban olvasom,
mennyire keresi a fogyasztóközönség a ba-
romfiarut, mindig öröm fog el, mert azt lá-
tom belőle, hogy a magyar gazdaközönség
nemesen bátran kiterjesztheti munkáját erre
a termelési ágra is, de nem is tud annyit
előállítani, amennyit a külföldön el ne le-
hetne adni. A nyugati nagy gyárvárosok ren-
geteg mennyiségeket fogyasztanak ezekből a
cikkekből, de korántsem kapnak eleget, azért
azután messze tengerentúli gyármotokból
igyekeznek tojást és baromfiarut kapni.

Magyarország baromfikereskedelme nem
áll ugyan az utolsó helyen a nemzetközi ver-
senyben, de sajnálattal kellett tapasztalnom,
hogy a magyar baromfiárut nem foglalja el
azt a helyet, melyet szeretnénk és érdekünk-
ben volna, hogy elfoglaljon. A nyáron szá-
mos külföldi fürdőhelyet jártam be, a hote-
lekben mindenütt magyar baromfipecsenyét
kerestem és nem tudtak sehol adni. Termé-
szetesen ez rosszul esett nekem, mert azt
vártam, hogy a hoteltulajdonosok elismerés-
sel fognak szólni a magyar baromfiáról s leg-
feljebb azon fognak panaszkodni, hogy nem
kapnak eleget. Ehelyett azt kellett hallanom,
hogy régebben tartottak ugyan magyaror-
szági baromfit, de mivel nem felelt meg a
vendégek igényének, most máshonnan szer-
zik be szükségletüket. Azt mondják, hogy
a magyar baromfi kicsiny és sovány, mert
a magyarok nem hizlalnak.

Ezekből láthatja a tenyésztő és különö-
sen a gazdaközönség, hogy azok az elvek,
amelyeket immár évek óta hirdetünk a hazai
baromfiállomány feljavítása és jobb tenyész-
tési eljárások tárgyában, nem légből kapot-
tak, nem íróasztalnál keletkeztek ötletszerűen,
hanem a való élet következményei alapján,
a kereslet igényeiből lettek levonva. A kül-
földi fogyasztó nagytestű, finom hizlalt árut
keres, nem pedig kicsinyet és még tozzá
soványat. Lehet, hogy a parlagi magyar tyúk
minden nemesítési eljárás nélkül is megfe-
lel a mi saját külön ízlésünknek, de világ-
forgalmat ilyen áruval nem lehet elérni. Hi-
szen az könnyen elgondolható, hogy a gaz-
dag külföldi fogyasztó szívesebben eszi a
bő husu, finom ízletességre kihizlalt pecse-
nyét, mint az olyan csirkét, amelyen csak
csontot és bőrt talál. De még a munkás is
a Nyugat nagy gyárvárosában, ha már jól

megfizeti baromfi-csényéjét, akkor nagy darab izletes húst akar. De más ország termelési példája is erre utal minket.

A franciák és belgák mesterei a hizláltnak s ha összehasonlítjuk a francia fajtákat a mi parlagi tyukjainkkal, látni fogjuk, hogy előbbiek legalább is kétszer akkora. Az angolok kiállításaiakon a legnagyobb és legszebben kikészített pecsénye-árunak adják a legelső díjakat s előfordul, hogy egy jól kihizlalt fiatal kakas 11 fontot is lehuz, leölt állapotban.

Ez így van s nem is fog megváltozni, bármennyire állítja is a mi gazdaközönségünk, hogy az orpingtonok és egyéb külföldi fajták nem érnek annyit, mint a mi közönséges parlagi csenevész tyukunk.

Tartsuk meg a hazai rögös szülöttjét, de javítsuk meg úgy tojás, mint hustermelesben, erre pedig csak nagytestű és bőtojó külföldi fajtát használhatunk, mert a tisztavérbeni javítást ambiciónálhatja ugyan az intelligens tenyésztő, de a kisgazda-közönségnek ezt a javítási módot jó lélekkel ajánlani nem lehet.

Külföldön szerzett tapasztalataimra hivatkozva, az intelligens gazdaközönséghez fordulok támogatásért a népnevelés e nehéz munkájában. A nép körében élő intelligencia a természetes vezető, akiknek példáján épül, vagy hanyatlak a falvak küzködő lakossága.

A magyar nép a múlt századok küzdelmeiben megállotta a helyét, a jövőt is megfogja hódítani, ha megtanítjuk dolgozni, munkálkodni. Ez a mi kötelességünk, ez a magyar intelligencia kötelessége, lakják bár a legeldugottabb faluban, vagy a legfényesebb városi palotában.

Ne mondja senki, hogy a baromfitenyésztés fellendítése nem fontos kérdés, sőt ez áll a legelső termelési ágak között, amelyeket népünk körében ki kell építeni, mert ez honorálja legjobban a tudást, munkát és szorgalmat, minthogy pedig általánosan használt élelmiszereket produkál, határtalan az expanzióképessége minőségileg és mennyiségileg és e fejlődésnek beláthatatlan mezeje nyílik meg előtte.

Amidőn tehát szíves együttműködésre kérem fel főleg intelligenciánkat teszem ezt különösen hazafiságból, hogy a baromfitermékekért a külföldi piacokon kiadott rengeteg sok millió a magyar gazdát boldogítsa; teszem humanizmusból, mert a baromfitenyésztés nem igényel nagy befektetést és így a legszegényebb emberek üzhetik, amint üzik is. De különösen appellálok a lelkes magyar uriaszonyok jószívéhez, akiknek mindig volt érzékük a nép jóléte és boldogulása iránt.

Parajdi tanítói — járáskör.

Az Udvarhely-vármegyei ált. Tanító-Egyesület parajdi járás-köre 1912. december hó 5-én, az állami iskolában tartotta alakuló gyűlését. A gyűlésen nagyszámu intelligencia jelent meg, közöttük Szabó Nándor főszolgabíró is.

A gyűlést Flóriánné Orbok Gizella szépen sikerült gyakorlati tanítása előzte meg. Az ő finom kedvességével nemcsak a tanulókat, hanem a hallgatókat is lebilincselte.

Ezután Hetser Kálmán emelkedett szólásra, hogy a közgyűlés által rája bízott teendőt, a járáskör megalakítását vigye végbe. A gyűlést eszmékben gazdag, tartalmas megnyitójával kezdette. Veress Mózes korelnök elnöklete alatt a tisztviselőit választotta meg. Elnök lett: Kovács Mihály parajdi igazgató. Alelnök: Böjthe Béla áll. isk.

igazgató. Jegyzők: Gencsy Ferenc és Györke Rózika. Pénztárnok: Szegedi Károly.

Választmányi tagoknak megválasztottak: Kakucs György és Böjthe Béla.

Utána Mircse Dénés „A népiskola alkalmazkodhatik-e a nép szokásaihoz” című felolvasása, alkalmas vitára adott okot.

A gyűlés Hetser Kálmán benyújtott határozati javaslatát elfogadta, mely szerint kimondja, hogy „A Sövidéki Népnevelési Egyesület” megalakítását kívánja s annak mikénti szervezésének kivételével megbizsa Hetser Ezzel életre való eszme indult meg. Hisszük és reméljük, hogy a megpendített eszme valóra fog válni.

Gyűlés után közebéd volt. Általános jó kedv honolt végig.

Ébredjen fel — a közvélemény!

Gál Imre méhészegyleti titkár jelentése.

(Folyt. és vége.)

Egy újabb csodakaptárról is volt szó, megszokott témája az országos kongresszusoknak. Ez a legújabb csodakaptár: Hungária méhkaptár. Váltórendszeresen épült. Ha így haladunk a méhlokok tökéletesítése felé, még megérhetjük, hogy a bank rendszerű kaptárral nemsokára találkozunk, mert valamelyik bomlott agyu méhésznünk a váltó után csak bankkal léphetik elő. A kongresszuson tárgyalt kérdésekkel elég tüzetesen foglalkozott eddig egyesületünk a legtöbb esetben gyakorlatilag, mivel mindannyian azt az elvet valljuk, hogy az elméleti harc nem lehet alapja az egészséges haladásnak, a gyakorlati működés révén lett egyesületünk az országnak e nemben nemcsak számottevő, de vezető egyesülete. Érdeklődéssel néznek felénk mindenünnen, példánkat követni igyekeznek. Egyesületünk presztízse tehát magas színvonalon áll s ennek megtartása és fokozása munkás és kötelességünknek eleget tevő tagjainkra nehezu. A közel jövőben gyakorlati uton népies méhészet szervezése, az értékesítés módozatainak megoldása, a méhlegelő javítása és a méhészeti ismeretek rendszeres terjesztése kell foglalkoztatson mindnyájunkat. Mindannyian komoly és nagyjelentőségű munkaprogrammot ad, eredményeikben pedig hálását.

Az egyesület reformálása tovább már nem késleltethet. Reális alapon kell berendezkednünk. Bármily érzékeny sebet is üt az egyesület testén a taglétszám apadása, azokat, akik tagsági kötelezettségeiket nem ismerik s azt a csekély tagdíjat nem akarják fizetni s így az egyesület munkásságát nehezítik, az 1912. évi beszámoló közgyűlésnek ki kell zárnia a tagok sorából. Ezen radikális intézkedésre az időt elérkezettnek látom és tiszteletteljesen kérem a m. t. közgyűlést, szíveskedjek felkérni a pénztáros urat, hogy a jövő évi január hóban megtartandó rendes évi közgyűlés elé végleges törlés céljából a tags. kötelezettségeiknek eleget nem tett tagok névsorát terjessze be. Ne agassza a közgyűlést azon tudat, hogy az egyesület tagjai számban apadnak. Az olyan tagok, kik kötelezettségeiknek eleget nem tesznek, mint teher nehezednek az egyesületre, ezektől szabadul ki a munka intenzivitása érdekében feltétlen kívánatos.

Az egyesület hírneve további fokozott munkára kötelezi a tisztikart s az egyesület munkás tagjait. Stagnációt, pláne visszaesést nem szabad ismernünk még abban az esetben se, ha az önzetlen törekvés elé egyesek megszokott természetükből kifolyólag tendenciózus akadályokat gördítenek. Semmi sem könnyebb, mint a folytonos kritizálásból élni; fájdalom, hogy a mai beteges korszellem ha-

tása alatt existenciát kovácsoló lökévé védlett az emberi hibák és gyöngeségek vadászata s a lelkiismerettel teljesített társadalmi működés állandó lekicsinylése. Menjünk a magunk után hibáinkkal, gyengeségünkkel és erényeinkkel, ne ismerjünk mást a mindinkább szebben és jobban kibontakozó munkálkodásunkban, mint tiszta lelkiismeretünk szavát s honfiúi szeretetünk melegét, mert ha valaha elismeréssel találkozunk, csak ebben nyerjük fáradozásunk méltó jutalmát.

A távozó év minden tekintetben próbára tette erőnket. Munkából, mellőzésből, gáncoskodásból, lekicsinylésből egyaránt bőven volt részünk.

Munkánk gyümölcse az ország méhészközönségének teljes elismerése. A pálma kezünkben van. Megtettük kötelességünket a vármegye méhészetének fejlődése és tagjaink érdekeinek felkarolásában, de megtettük ezt az ország méhészetével szemben is, hisz az új és gyakorlati eszmék gyupontja lett általunk egyesületünk, amelyek az ország méhészet területén végig zugva gyujtanak s a népies méhészetnek elrejtett útjait világítják meg. Az ez évi országos verseny kétségtelenül bebizonyította, hogy ebben a testületben megbecsülhetően erő van s mégis tapasztalhatjuk, hogy a m. kir. földművelésügyi kormány teljes mellőzésben részesíti ezt az egyesületet. Többször kértük egyesületünk anyagi támogatását s kérelmünk következetesen mindig elutasított. Sőt elutasítást nyertek azon kérelmeink is, melyeket a felülről megnevezett intézmények létesítésének fedezetéért felhívásra nyújtottunk be. Magyarázatát adni ennek az eljárásnak igazán nem tudom. Mindenesetre feltűnést keltő, hogy a földművelési m. kir. kormány, midőn nem tölti be már évek óta a vándortanítói állást s így a Székelyföldről a méhészeti közismeretek terjesztése címén évi 4—5000 K elvon, az egyesület s annak munkás tagjai pedig a méhészeti ismeretek terjesztését, propagálását teljesen díjtalanul végzik, megérdemlené és ezt az egyesület joggal követelheti, hogy a megtakarított évi 5000 K-ból, bár egyszáz horvát évi segéllyel támogatta a kormány az anyagiakat nélkülöző egyesületünket. Mekkora munkatőke van felhalmozva ez egyesületben, láthatja mindenki, aki figyellemmel kíséri működését s szemléli az eredményeket. Itt nem egy ember keze nyoma látszik, itt 50—100-nak esze, szíve, keze dolgozik.

Egyetlen egy remény él bennem, hogy egyesületünk anyagi szükségletei mégis csak teljes fedezetet nyernek, ezt a reményt Székelyhidy Viktor helyi kirendeltségi megbízott élteti. Ő volti az egyesületnek kezdetől fogva pártfogója, támogatója. Ismeri az egyesület munkásságát, törekvéseit és méltányolja kéréseit. Ő volt az, kinek közbenjárására újra beadtuk segély iránti kérvényünket s azt személyesen vitte el illetékes helyére, kérésünk kapcsán panaszunkat is feltárta. Személyes közbenjárására joggal lehet reményünk, hogy nehéz helyzetünkön végre valahára segítve lesz feltéve, ha a politikai horizonton a világbekebenem sötétül, mely esetben működésünknek is félbe kell maradnia bizonyos időre.

Lám m. t. közgyűlés az öröm közét öröm is vegyül, ezért hangoztattam, hogy nagy feladatok előtt állunk. Ez a mai nap egy szép multat választ el egy küzdelmes problémától duzzadó jövőtől. A multa mosolyogva nézünk vissza, nem mi temetjük el, hanem amint láthatják babérokkal, a dícsőség pálmáival az ország elismerése fedezi be. Miért rettegnénk a jövőtől, a jövő nehéz küzdelmeitől. A járattan utakat elhagytuk, most csak az összetartás sovínizmus kell nekünk és a küzdelmes munkát a siker reményében vehetjük fel újra, hogy a lerakott fundamentumra Udvarhelyvármegye méhészeti kulturáját felépíthessük.

Fogadják a m. t. közgyűlés őszinte tiszteletét, fogadják a kitüntetett tagok kifejtett áldozatkész munkájukért szerény munkatársuk hálás köszönetét. Legyen Isten áldása egyesületünkön, elnökünkön és minden egyes tagjainkon.

Színes képek.

Kortés nóta.

Ad notam: Kossuth Lajos azt izente.

Közeledik a választás,
Kire voksolsz — kedves pajtás?!...
Soó Domokos — a jelöltem,
Egyedül csak őt éltetem:
Éljen a város szülötte,
Éljen a város!

Polgármester — csak ő lesz jó,
Köztünk élt és munkabíró...
Nem kóvályog éjjel-napot,
Dolgozik és nem ad bankot...
Éljen a város szülötte,
Éljen a város!

Erkölcse is tiszta székely,
Nem lesz benne semmi mótely...
Özvegy ember, szabad ember,
Ha megnősül, minta-ember...
Éljen a város szülötte,
Éljen a város! **V. képviselő.**

HIREK.

Tauszik B. Hugó.

Marosvásárhely és a Székelyföld közéletének nagy hajtója van. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, a III. oszt. vaskoronarend birtokosa, az Agrár Takarékpénztár vezérigazgatója, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara elnöke, törvényhatósági bizottsági tag stb. hirtelen elhalt Abbáziában, a Quarnero e kellemes klímájú üdülőhelyén. Hült porait hazaszállítják Marosvásárhelyre. Hétfőn délelőtt 11 órakor érkezik meg a vasuti állomásra és onnan a ref. egyház szereltára szerint helyezik örök nyugalomra a marosvásárhelyi ref. sirkertbe. A székelyudvarhelyi Agrár Takarékpénztár fiókinézet képviselőében ma délután utaznak el: Reiner Ferenc fiókpénztári főnök és Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő, intézeti ügyész és a polgári önképzőkör elnöke. Tauszik B. Hugó az igazi munka embere volt s helye a Székelyföldön sokáig üresen marad.

— **Székely Testvérek!** A védtelenek, az üldözöttek, az igazságot szeretők, az emberbaráti eszméket, a közműveltséget terjesztők és azokért lelkesülni tudók rendithetetlen előharcosa már 18 hosszú esztendő óta a »Székely-Udvarhely«. Sok igazságtalanságot visszavert. Sok gyalázatos visszaéléstől lerántotta a leplet. Mindig a mások előhaladásáért küzdött. Inkább a száraz, sokszor keserű kenyér mellett maradt, míg annyan bőséges kincsekben könyökig vájkáltak, de kibontott zászlóját soha sem árulta el. Az ármány, az irigység, a rosszakarat ezer nyilait röpítették feléje alattomosan. Számtalanszor életére törtek, de mindannyiszor üldözői voltak a vesztesek, a megsejyenyültek, mert az igazság fegyverei ellen hiába küzdenek a gonoszok. Ha ezek a közismert elvek, a »Székely-Udvarhely«-nek a tisztesség határain belől követett iránya lelkesíti továbbra is széleskörű olvasó közönségét. Ha azt akarják, hogy a vármegyének legyen egy igazán szabad, valóban függetlenségi organuma, úgy minél intenzívebb, minél hathatósabb pártolást kérünk, mert e lap ereje — a közönség leg-sajátabb érdeke, amelyet jövőben is szolgálni kíván. Kérjük tehát az előfizetés megújítását és a hatalom elnyomásával szemben az igazságot s becsületes hazafiságot hirdető lapunk támogatását és terjesztését.

— **A szabad lyceum** ma (vasárnap) d. u. 2 órakor veszi kezdetét a polgári önképzőkör nagytermében. Előadást tart Szabó Dezső főreáliskolai tanár.

— **Műsoros estély.** A róm. kath. főgim. nárium Máriakongregációjának ifjusága minden lehetőt megtett a f. hó 15-en rendezendő ünnepélye sikerének elérésére. A szép, impozáns műsor a következő: 1. Jadassolin: Fris Előadják: Maráth Aranka zongorán, Dobó Zoltán esellón, Petrovay István VIII. o. t. hegedűn. 2. Sas Ede: »Rabkórházban. Szavalja Péter Dénes VIII. oszt. tan. 3. Beszédet mond: Szabó János főgim. hittanár. 4. Peterdy-Baka Baitz: »Bucsuzás«. Éneklj: Gyertyánossy Etuska, zongorán kíséri Paschek Margit. 5. Monolog. Előadja: Amberbóy Aranka. 6. Katonásan. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Andreánszky Jenő, rendezi Kovács János tanár. Személyek: Gárday Albert ny. huszárörngy Csergő Benedek VIII., Jolán, özv. Berendy Gyuláné, unoka hugai: Reiner Juliska és Glajz Elízke, Lengyey Emil, miniszteri titkár Taiermaier Emil VII. o. t., Huszár Elemér hírlapíró Paschek Viktor VIII. o. t., Gyuri, inas Gárday Ferenczy János VII. o. t. Idő: jelenkor. Hely: Gárday lakása.

— **Elemi iskoláinkat bezárták.** Az elemi iskolák növendékei között az utóbbi időben nagyobb mértékben előfordult kanyaró és difteritisz ragadós betegségek miatt, az elemi iskolákat a vármegye alispánja, a ragály tovább terjedésének megállítására véget e hó 14-ével kezdődőleg bezárta.

— **Verekedő betörő.** Felsőboldogfalván e hó 12-ikére virradó éjjel különös eset történt. Bokor Balázs lakóházának belső szobája ablakát ismeretlen tettes betörte. Az ablak csörömpölésére a házi-gazda talpra ugrott és kirohant az udvarra. Azonban a betörőt meglepetés nem érte, mert a kezében levő vasszerszámmal oly erővel sujtott a gazdára, hogy az menten földre rogyott. Mire összeszedte magát, addig a betörő tovább lépett. A gazda a sötétben csak annyit tudott megállapítani, hogy a betörő magas, sugár terméű és fekete ruhába öltözött egyén volt. A csendőri nyomozat folyamatban van s a község lakosságának nyugalma és közbiztonsága érdekében áll, hogy az — a lakosság minél odaadóbb közreműködésével — eredményre vezessen.

A védkötelesek hivándorlása — tilos.

A Budapesti Közlöny a kormánynak e hó 6-ikáról kelt rendeleteit közli: 1. A kir. minisztérium a védkötelesek nagyobb arányú kivándorlása folytán az 1909: II. t. c. 2. §-a b) pontjának első bekezdésében megjelölt védköteles férfiszemélyek kivándorlását — az ugyanezen törvényszakasz b) pontjának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás értelmében — egy évre általában megtiltja. Ezen rendelet közzététele napján lép életbe. — 2. A m. kir. minisztérium a fegyveres erő kötelekébe tartozó egyének részére — az 1903: VI. t. c. 2. §-ában nyert felhatalmazás értelmében — utlevelek kiadását ideiglenesen egyáltalában beszünteti. Ezen rendelet közzététele napján lép életbe.

— **Eltűnt hatvan korona.** Ugy látszik — Felsőboldogfalván sem lehet boldog a székely, még ha pénze is van. Molnár Peter asztalos-, illetve kerekesszeged ugyanis Ambros József mesternél dolgozik. Takarékoskodott és így összegyűjtött hatvan koronáskát. Azonban a helyett, hogy valamelyik takarékpénztár őrizetére bízta volna, bezárta a tulipános láda fiókjába. Ez a láda mestérének lakószobájába volt elhelyezve. Jó zárja volt, de mind hiába. E hó 13-ára virradó éjjel a ládát a mester hálószobájában ismeretlen tettes felfeszítette és a 60 K-át eltűntette. Csodálatos, hogy a hálószoba ajtaja is be volt zárva és azon a sérülésnek semmi nyoma sem észlelhető. Még csodálatosabb, hogy a mesternek ugyancsak a záros helyen, a hálószobájában volt egy pár cipője, mely szintén eltűnt és azt később éppen Máté Lajos udvarán találták meg. A segéd a mester szobája mellett levő szobában aludt és csak másnap vette észre károsodását. A bonyolódottnak látszó ügyben a nyomozat megindult s egyre szűkít mernék tenni, hogy derék csendőrségünk a tettest ki fogja puhatolni.

A jövő évi esküdtek.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületébe tartozó esküdtbíróági tagok 1913 évi lajstromába következők vannak felvéve:

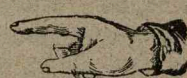
Rendes tagok: Ágoston Béla Székelyudvarhely, Ajvász Kristóf, Árus Albert Székelykeresztúr, Almási Lajos, Baczó László, Balázs Károly Székelyudvarhely, Balázs Károly Fenyéd, Bíró Sándor Felsőboldogfalva, ifj. Balázs István Székelybetlenfalva, Barcsay Károly, Bodrogi István, Benedek Géza, Bíró István korcsmáros, Bíró István tanár, Burghardt Gyula, Balázs Sándor, Becsek Aladár Székelyudvarhely, Bíró Mihály Betfalva, Berze Albert Székelyszentkirály, Binder István, Csató Imre, Csánky József, Csia Albert, Darvai Albert, Demeter Ákos, Dézsi Balázs Székelyudvarhely, Deák József Alsóboldogfalva, Demeter Domokos Székelykeresztúr, ifj. Dragomán Domokos, Dr. Dávid Lajos, Etédi Béla Székelyudvarhely, Elekes Dénes Siménfalva, Erdős István Székelybetlenfalva, Félegyházi Antal, Ferenczi Károly, Fischer Ferenc, Flórian Kristóf, Fernengel Gyula, Fülei Dénes, Gáspár Balázs, Gáspár Dénes, Gyarmathy Ákos Székelyudvarhely, Gyarmati József Alsóboldogfalva, Gyárfás Endre, Székelykeresztúr, Gagy Lajos Etéd, Hlatky Miklós, Hartmayer Rudolf, Heitz Adolf Székelyudvarhely, Hegyi Zsigmond Agyagfalva, Hrobonyi Adolf, Izsák Lajos, Jakab Antal Székelyudvarhely, Jeddy Tamás Rugonfalva, Dr. Jodál Gábor, Jánosi Péter, Jánosi Gyula, Kassai Dénes, id. Kassai Gyula, Kálnoki István, Keszler János, id. Kovács Dénes, Kovács Domokos, Kovács Gergely Székelyudvarhely. Kányádi Miklós Nagygalambfalva, Kovács P. János Székelykeresztúr, Kedves Domokos, Kovács L. Sándor Kadicsfalva, Lőrinczi Géza, Lőrinczi Lajos Székelykeresztúr, Lukács István Méréfalva, Lengyel Samu Székelykeresztúr, Loschdorfer Emil, Lakatos János, Láng György Székelyudvarhely, Maksai László Székelykeresztúr, Márk Albert, Molnár Károly Székelyudvarhely, Molnár Mihály Rugonfalva, Mátéfi Áron Szentábrahám, Márton Sándor Patakfalva, Musztár Ferenc Székelykeresztúr, Nagy Miklós Székelyudvarhely, Nagy Ferenc Zetelaka, Nagy F. Elek, Nagy S. László, Nagy Lajos Székelykeresztúr, Nagy János, Dr. Nagy Samu Székelyudvarhely, Nagy Zsigmond Kányád, Nagy Dénes Oroszhegy, Orbán Dénes, Orbán Antal Székelyudvarhely, Patakfalvi J. József Székelykeresztúr, Pap János Méréfalva, Pasnary Győző, ifj. Pító Lajos Székelykeresztúr, Dr. Pál Ernő Székelyudvarhely, Pál Sándor Székelybetlenfalva, Pap Lajos Székelyudvarhely, Pálhegyi Daniel Mátisfalva, Pap Gergely Székelyudvarhely, Pap Mózes Bencéd, Rácz Péter Homorodalmás, Rössler Károly, Reményi Frigyes, ifj. Sándor Gergely, Soó Gáspár Székelyudvarhely, Sándor Mózes Kénos, Sebők Márton Küküllőkeményfalva, Sebestyén Áron Zetelaka, Sterba Ödön Székelyudvarhely, Simó Mihály Patakfalva, Sükösd Miklós Székelyudvarhely, Szikszai András Lövete, Szabó György, Szabó Ödön, Szabó József Székelyudvarhely, Tamás Sándor Homoródszentpál, Ugron János Bögz, Walter Ferenc Székelykeresztúr.

Póttagok: ifj. Asztalos Dániel, Bakóczy Károly, Balázs Károly, Barabás Miklós, Csép Gergely, Csillag István Székelyudvarhely, ifj. Fekete Pál Bögz, Gellért Lajos, Györffy Lajos, Horváth Albert, Haáz Rezső, Jakab Gyula, Kassai Árpád, Képiró Lajos, Kovács István, ifj. Kun László, Dr. Lányi Imre, Miklós István, Mohácsi József, Orbán Balázs, Pap János, Páhan Antal, Rhéter János, Rudnyák Péter, Sámson Lajos, Szabó Dezső Székelyudvarhely, Szélyes Mózes Béta, Szélyes János Bikafalva, Szebeni Antal, Szeles Dénes, Dr. Szenkovits János Székelyudvarhely, Szilágyi Mózes Bögz, Sándor Albert úri Farcád, Székely Mózes Felsőboldogfalva, Szorger Ferenc, Dr. Szöllösi Ödön, Siegmund József, Tárcki Béla, Tamás Balázs, Zárug Antal Székelyudvarhely.

== ÉRTESETÉS. ==

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatárucikkek, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalmu bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Eladó vagy kiadó belsőség.

Székelyudvarhelyt Solymossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonostól. — Bővebb felvilágosítást nyújt szíveségből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnéi

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Sertésvágásra házakhoz

ajánljuk: **Tóth Márton** mészárossegéd Székelyudvarhelyt, Eötvös-u. 3.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Feiner Szeréna hölgyfodrász és hajmunkakészítő Székelyudvarhelyt, Árpád-utca 7. sz., (Tó-utca sarokház).

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: **Pálmay József.** Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: **Betegh Pál** könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E diszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz.

*A székelyek alkotmányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Írta: **Dr. Konnerth János** németből fordította **Balásy Dénes** fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vastkos kötetben a székelyek ösfoglalását, a Székék fejlődését, feladatát, kapitányait, a hűbő vagy szolgabíró (székbiro), a főkirálybíró, az esküdteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy nótáriust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A hárm rend, A földönlakók, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabntok, A két első rend helyzete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, musrák vagy hadi szemléket, a präsidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetés korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható **Betegh Pál** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

Milliók

.. használják ..

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göres és hörharut ellen

KAISER-féle

mell-karamellákat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és droguerákban, valamint: **ZSETKY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Névjegyek

az új-év alkalmára már most megrendelendők
Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében. — Legnagyobb választék. — Legújabb divat szerinti minták.
— Mérsékelt árak. — Pontos kiszolgálás.